

Num. 50 al 52

Barcelona 26 de Maig de 1900

25 cents.

# Pèl & Ploma



Ayuntamiento de Madrid  
Aquest número conté l'catàleg de l'Exposició



## L'Exposició den Ramon Casas «Pel & Ploma» ja té un any

Les invitacions que havem repartit als subscriptors diuen que l'Exposició la fa l PEL & PLOMA, i no diuen cap mentida. Però encara és més veritat que l'Exposició és den Ramon Casas. Jo mateix, que he anat demanant quadros als que per sort d'ells ne tenen, m'he quedat escruixit de poder omplir aquella sala gran de Can Parés am coses que no figuraven en la primera exhibició de l'any passat. En deu mesos, solament amb el treball nou del meu company ja podia omplir el cimasi del saló; ajuntant-hi una selecció de quadros coneguts, ha sigut precis atapair les obres, am greu sentiment meu. Jo havia rumiat una serie cronologica que expliqués l'evolució d'un artista, més la seva producció sense treba m'ha portat empentes d'obres dignes d'esser exposades. Avui mateix he rebut un plec de dibuixos de París que no he pogut salvar del desig que tinc d'ensenyar-los a tot-hom; perxò ls amics i els indiferents no hi perduran res, per allò que podria dir-se de que *com més siguem menors riurem*.

La meua idea, que podia trobar-la qualsevol, era senzilla: ment la de veure reunides les principals obres den Casas. Ara, la part actual, l'immediatament present, és tant important que s'emporta ben bé la meitat del lloc disponible.



Aquest conjunt, que tant curiós té de resultar pera ls verda-ders aficionats, és l'única manera de jutjar un artista: veient un quadro a casa del Sr. X. i un altre a casa d'un altre senyor; un parell al saló de París i tres a l'Exposició de Barcelona; ni l'public ni l més llegit dels critics pot encertar el judici. Més saborejant reunides les principals obres i els estudis que les han precedit la comparança és evident, ja que s tenen tots els elements a la vista.



Sense més ni més, se veu tot seguit que les obres del 1892 i anys següents marquen una evolució forta en la producció pictorica den Ramon Casas. Les seves llargues estades a París en plena saor de facultats l'influi fins als temps en que deixà d'anar-hi. Del temps de les *manoles*, no sen canta ni gall ni gallina; la prova és que de totes les que he vist no he pogut resoldre-m a triar-ne cap pera l'Exposició, no per mal gust intransigent en no volguer-ne cap, sinó perquè realment són coses boniques que no tenen ni tripa ni moca, com essent fetes aquí, aon no és pas un genre de dona que creixi espontaniament. Donat el seu temperament, ne féu d'artificials com qui fa flors de paper, i posades en un marc eren un quadro com un altre. Si les *manoles* les hagués pintades allí aon n'hi hagi, ja m'agradarien més.

M'he d'explicar més clar: això de pintar lo de la seva terra són trons; això ho pot dir el que vulgui sostenir tesis casuístiques, discutint am logica, coses sense sentit comú. Van Dyck no era anglès i quasi féu l'història de l'Inglaterra del seu temps. Velázquez era mig portugués (pel pare), mig andalús, i sols pintà personatges de Madrid. El Greco qui sap d'aont era, i això no li fa nosa pera esser immortal treballant a Espanya. Ara, el Whistler, que és americà, fa coses d'Europa d'allò més bé; en Sargent, que també és d'allí, ha fet espanyoles com quasi ningú, difícil feina en la que ls han precedit pintors com en Courbet, en Manet i tants altres que feien grans obres mestres que no eren pas inspirades per la seva terra.

L'obra que n Casas fa de la terra és la col·lecció dels seus conciutadans que va retratant de mica en mica. Aquelles fermes figuretes que tot-hom reconeix (si les coneixen) són més els anals de Barcelona que deu mil gacetilles i cent volums d'arxius vuidats. Al costat de lo que han fet els homes té que posar-s'hi els que ho han fet. Per això és *història*, sense ser-ne pintura. Per això hi ha n Lobre, que visqué amb en Casas al començar el llarg camí de l'Art; per això hi ha l'imatge que d'aquest pintà l bon amic parisenc; per això hi ha n d'Indy, la Réjane i els que van venint de fóra a portar-nos un xic de la gran febre de vida que ls anima.

Per això i per moltes altres raons, ara que n Casas torna a viure uns quants mesos a París, estic segur de que treballarà pera l'art de la terra, de la nostra terra, molt més i millor que si s'hagués esclavisat a fer camps de rostoll i carrers del Ensanxe.

Cinquanta dugues setmanes de quatre planes, sense comptar els extraordinaris, són moltes setmanes i moltes planes: és un any. Un any, de ninots i de bones intencions artístiques, és tota una vida. Quan va sortir el primer número, no més ens proposavem en Casas i jo demostrar que, si no hi havien aquí periodics verdaderament artístics, no era pas per falta de material (parlo dels dibuixos i de lo que han escrit els col·laboradors). Ara ja tenim un grapat de mesos i ens ha sortit el caixal del seny, en la forma del següent silogisme: si am l'esforç (que Déu n'hi dó) d'un any ja havem fet farrolla, per què tenim de plegar? Si en català ja havem rublert la nostra modesta missió, per què no podem sortir de la nostra terra? Quin mal fóra que s convencés tot-hom de que la pintura no és una broma a Barcelona? Per què l bi-personal PEL & PLOMA no pot acullir a tots els amics que, escrivint o dibuixant, vulguin ajudar a l'obra d'aixecar el gust del public?

El resultat de totes aquestes cabories ha sigut la publicació d'una edició castellana del PEL & PLOMA, destinada, naturalment, als que no entenen el català. El primer número, encara que fetxat el 1.º de Juny, sortirà ensem amb aquest, pera tenir temps d'escampar-se un xic. En les dugues edicions, quins dibuixos seran idèntics, la lletra serà o no serà diferent segons convingui. El català conservarà l'amistós caracter de conversa que sempre havem volgut mantenir-li; però l'altre, que ha d'anar més lluny, estarà escrit en estil més atractivol pera publicis tant diferents com poden esser els que l llegiran.

En la nova vida del PEL & PLOMA se donarà un lloc important a totes les manifestacions d'art, ademés del dibuix, i per això comptem amb elements suficients que fóra llarg i pesat anar dient. Val més que cantin papers.

Si a tot això havem arribat, ho devem en gran part als amics que en aquest primer any de prova ns han ajudat, tant en la confecció del periodic com augmentant la subscripció fins a la xifra important que quasi ns deslliura dels grans sacrificis dels primers temps. Si d'altres continuen, potser arribarem a arrelar, sense pretencions, la primera revista artistica que visqui am vida propia. Si aixís és, més hi guanyarà la nostra terra que nosaltres.

## Crit d'engunia

Tristesa! Tristesa negra, fonda, d'immensa desolació! Vuidor insoportable que gelés l'ànima, que fas sofrir un torment indescriptible, deixa-m!

Inconsciencia, quimeres, treieu-me d'aquesta solitud tant amarganta i horrible! Pobla-t, vuidor, pobla-t d'alegries de fum!

Cançons debils, perdudes entre ls murmulls i els crits; llum febrosa, llum cançada que il·lumines les retorcedures de fum; gent que passeu confosament i que rieu; crits, rialles... aixís, aturdiu-me!

Vi d'ambre, ja veig les teves clarors i la teva alegria de reflexes!

Vosaltres, gent que us agiteu, que xucleu el goig am sed inextingible, pobres!, volent-lo fer infinit; ulls apagats, abatuts; ulls encesos per l'alcohol, que al meu entorn veig lluir; cançons llunyanes que són queixes de sofriment, gemecs de plaer expremut... danceu, danceu a dintre de la fumerola, en mig d'aquesta febre que crema i enrogeix les galtes!

És somni això?

Sobre aquest nuvol de tristes alegries la meua ànima reposa, hi sent un benestar de postració.

Sols vosaltres, sers que esteu consumint-vos en la flama dolorosa dels excessos; vosaltres, els que necessiteu l'escalfor d'alegries artificials pera no caure freds sobre la terra, pera no sentir el pas horrible dels minuts de la vostra existencia vuida; vosaltres podeu aturdir-me; vosaltres i aquest vi; aquest vi, que brilleja com una nit daurada i transparent; aquest vi, que m'encén el pit am foc de boja alegria.

Danceu, crits! Moveu-vos, moveu-vos, gent! Vi, vi benefactor, corre, encés, per les meves venes! Abrusa-m tot jo!

Pobleu, alegries de fum, aquella auidor tant negra, tant espantosa!

FRANCISCO PRESAS SUÁREZ



# Cobertes Artistiques

pera enquadrar el primer any del PÈL & PLOMA. A «L'Avenç», 20, Ronda Universitat,  
s'enquaderna la col·lecció per 3 pessetes. Se vénen col·leccions enquadrades a 10 pessetes

## ESTUDIS PERA L'auca de l'UTRILLO

Molt depressa i sense brillo  
farem l'auca de l'Utrillo.

Com tenia un cap d'elipse,  
va néixer en dia d'eclipse.

Li posà l padri Miquel,  
i per xò no s diu Manel.

A set anys menos un dia  
cada vespre s'adormia.

I si ningú l destorbava,  
cada dia s despertava.

Ell i doscents mil xicots,  
de petits, feien ninots.

Quan, creixent, va ser més gran,  
duia un vestit d'astracan.

A deu anys duia rellotge,  
però no estudiava a Lotja.

A catorze va a París,  
s'hi estableix i lloga un pis.

De París sen va anà a Prussia,  
i d'aquest país a Russia.

Cançat de tant rodar món,  
un dia sen tornà al Born.

Aon, sent quasi un ballet,  
conegué en Rius i Taulet.

L'any vuit-cents vuitanta nou,  
de Barcelona diu *Prou!!*

S'entorna cap a París,  
però sense llogar pis.

Deixa un ofici bunyol,  
pera anà amb en Rusiñol.

S'encomana la malura  
i comença a fer pintura.

Estan tristos els companys  
per la guerra dels set anys.

Traient comptes amb els dits,  
arriba als Estats Units.

Hi viu tot un any i mig  
i torna a Europa am desig.

La Meca del modernisme  
l'atreu com un cataclisme.

Molt més tard senta les bases  
del PEL & PLOMA amb en Casas.

Encara que escrit en broma,  
és molt seriò l PEL & PLOMA.

L'exit sen va tant enllà  
que n fan un en castellà.

I ara que l foc està encès,  
en faran un en francès.

Acabem am molta pena,  
perquè la plana està plena.

*I... aquí dió fin esta historia,  
digna de eterna memoria.*

A. B. C.



Dibuix del natural per R. CASAS  
Ayuntamiento de Madrid



# CATALEG DE L'EXPOSICIÓ

dels originals que serveixen pera l'il·lustració del  
PÈL & PLOMA, dibuixats per R. CASAS  
d'una serie cronologica de quadros a l'oli i d'altres obres  
del mateix autor

## Quadros a l'oli

1. R. Casas, pintat per Maurice Lobre, en	1882	42. Forellons de Tossa, marina	1892
2. Sant Hilari, primer quadro exposat per en Casas. Pertany a D. Miquel Carbó	1882	43. Tossa, marina	1892
3. Porta del Generalife, Granada	1884	44. Florida, estudi	1892
4. L'Albaicín, Granada	1884	45. Le Sacré Cœur, Montmartre	1893
5. Estudi, Granada	1884	46. Moulin de la Galette, porta. Pertany a D. Josep Codina	1893
6. Estudi, Granada	1884	47. La butte	1893
7. Estudi, Granada	1884	48. Frileuse	1893
8. Le Vernet, estudi. Pertany a D. Josep Codina	188...	49. Plein air, Montmartre	1893
9. En Po, l'heroe d'un dels <i>Croquis Pirenencs</i> , den Massó	188...	50. Plein air, Montmartre. Pertany al Museu Municipal de Barcelona	1893
10. ¡A los toros!	1886	51. Bal du Moulin de la Galette. Pertany al <i>Cau Ferrat</i> , den Rusiñol	1893
11. Toros, estudi	1886	52. Aux aguets. Pertany a D. Josep Codina	1893
12. Toros, estudi	1886	53. Reservoir de Montmartre	1893
13. Toros, estudi de cavall mort. Pertany a D. J. C.	1886	54. Montmartroise	1893
14. Toros, extesa de cavalls	1886	55. Estudi pera l ball	1893
15. Toros, picador. Pertany a D. Josep Codina	1886	56. Rouen, estudi	1893
16. Toros	1886	57. Rouen, estudi. Pertany a D. Josep Codina	1893
17. Les Regates. Pertany a D. <sup>a</sup> A. C.	188...	58. Entre dos llums, estudi de taller	1894
18. Interior de taller, París	188...	59. Mare de Déu de l'Empenta. Pertany a D. Josep Codina	1894
19. Pati am flors	1888	60. Sant Benet de Bages, vista	1894
20. Pati am flors	1888	61. Penelop. Pertany al <i>Cau Ferrat</i> , den Rusiñol	1894
21. Pati am flors. Pertany a D. Josep Codina	1888	62. Vista panoramica del port de Barcelona, (o'13 X o'18)	1895
22. Pati am flors. Pertany a D. Jaume Codina	1888	63. Una altra vista més gran. Pertany a D. Josep Codina	1895
23. Pati. Pertany a D. <sup>a</sup> M. P.	1888	64. Estudi pera l Ball de tarde	1896
23 bis. Idili. Pertany a D. R. Godó	188...	65. Ball de tarde. Pertany al Circol del Liceu	1896
24. Aprop de Sant Benet de Bages. Pertany a D. F. Seix	1889	66. Estudi pera la Professó	1897
25. Poblet, estudi. Pertany a D. Miquel Carbó	1890	67. Estudi pera la Professó. Pertany a D. Josep Codina	1897
26. Poblet, estudi. Pertany a D. Miquel Carbó	1890	68. La Professó. Pertany al Museu Municipal de Barcelona	1897
27. Dissabte de Rams, estudi. Pertany a D. Joaquim Casas	1890	69. Estudi de taller	1898
28. La Fontana, estudi	1890	70. Crepuscul	1898
29. Meditació	1891	71. Estudi	1898
30. Passeig de Gracia, estudi. Pertany a D. Josep Codina	1891	72. Carreres de cavalls, Can Tunis. Pertany a D. Josep Codina	189...
31. El Vinyet de Sitges	1892	73. Barcelona, desde Montjuic	1898
32. Regirant llibres	1892	74. Interior. Pertany al Sr. Wertheim	1898
33. Cosint, dona blanca	1892	75. Quadro d'istoria, esboçat	1898
34. A cal sogre. Pertany a D. Eduard Nieto	1892	76. Primero pasarás sobre mi cadáver. Pertany a D. Rafel Paget	1893
35. Cosint, dona vermella	1892	77. Pati dels Corders, estudi pera en <i>Peinador</i>	1894
36. La perla de Montmartre, aleshores. Pertany a D. Enric Batlló	1892	78. Damocles, estudi	1899
37. Carretera de Sitges. Pertany a D. Josep Codina	1891	79. Les deux font la paire, estudi. Pertany a D. Josep Benet	1899
38. Carretera de Sitges. Pertany al Sr. Wertheim	1891	80. Pierrette en deuil	1900
39. Carretera de Sitges	1891	81. Étude	1900
40. Platja de Sitges. Pertany a D. Miquel Carbó	1891	82. Toilette	1900
41. Ribera de Sitges. Pertany a D. Miquel Carbó	1891	83. La grasse matinée	1900
		83 bis. De Miramar. Pertany al Sr. Says	1900



## Personalitats retratades

84. Mariano BENLLIURE, escultor.
85. Miquel BLAY, escultor.
86. Ramon CASAS, pintor.
87. Donya E. C. Vda. de C.
88. Vincent D'INDY, *compositeur*.
89. Lluís DOMENEC, arquitecte.
90. Manel FUXÀ, escultor.
91. Pompeius GENER, escriptor.
92. Maurice LOBRE, *peintre*.
93. Josep LLIMONA, escultor.
94. LLOBET, pintor i concertista.
95. Joaquim MALATS, pianista i compositor.
96. Donya A. M. de C.
97. La MARIANI, estudi de cap.
98. La MARIANI.
99. Ettore PALADINI.
100. Josep Lluís PELLICER, dibuixant.
101. Ramon D. PERÈS, escriptor.
102. Carles PIROZZINI, escriptor.
103. Frederic RAHOLA, escriptor.
104. Mme. RÉJANE.
105. Doctor ROBERT.
106. Josep ROCA y ROCA, escriptor.
107. Luis RUIZ CONTRERAS, *escritor*.
108. Joan RUIZ y PORTA, escriptor tarraconense.
109. Albert RUSINOL, president del Foment.
110. Francesc SEIX, editor.
- 110 bis. Maurici SERRAHIMA, advocat.
111. Doctor SOJO.
112. Doctor SOLSONA.
113. M. UTRILLO.
114. Cav. Vittorio ZAMPIERI.

## Dibuixos

115. Anunci de la casa Chassaigne frères, carbó.
116. Dónde vas con mantón de Manila... carbó realçat de color.
117. Els Tres Toms, carbó realçat de color.
118. Vi de setze, carbó realçat de color.
119. Capet.
120. Dibuix pera il·lustrar una poesia den Joan Maragall.
121. Sphinx parisenc, carbó realçat de color.
122. Carnestoltes, carbó realçat de color.
123. Mare de Déu.
124. L'ultima Xula (den Casas), carbó realçat de color.
125. Dibuix passat de moda.
126. Indiot.
127. Modes d'Hivern (i de tot l'any), carbó realçat de color.
128. Dibuix pera l cartell d'un Sanatori.
129. Dibuix de l'invitació d'enguany.
130. Cartell del PEL & PLOMA (1899).
131. Cartell del PEL & PLOMA (1900).
132. Estudi pera l cartell, pastell.
133. Montmartroise, llapiç de colors.
134. La bête noire, carbó realçat de color.

135. Al moli de la Galette, carbó realçat de color.
136. Cap d'estudi, llapiç colors.
137. Mlle. Manette, llapiç realçat de color.
138. Réverie, llapiç realçat de color.
139. Una altra réverie, llapiç realçat de color.
140. Dibuix pera un anunci.
141. Dibuix pera l'anunci de la *Tienda de los Andaluces*.
142. Estudi pera un cartell, color.
143. Si no l'aguanto!! carbó.
144. Cap d'estudi, color.
145. Mlle. Tinette, carbó realçat de color.
146. En Pere Romeu, de les festes.
147. Parisienne.
148. Foraster criticant l'Exposició (de Paris).
149. Repatriats, croquis.
150. Chauffeuse.
151. Miss-A. W. Red.
152. Marchande de tickets (Exposició de Paris).
153. Cap nou (perquè ha arribat avui).
154. Estudi.
155. Una carta-gacetilla. Pertany a D.<sup>a</sup> M. P.
156. Senyoreta C., dibuix. Pertany a D. Josep Codina.
157. Dimecres de Cendra.
158. Senyoreta Pepeta.
159. Al cafè, carbó realçat de pastell.
160. Gloria, pastell. Pertany a D. Josep Codina.
161. Croquis de xula de Madrit.
162. Croquis parisenc.

## Fulls de cartes il·lustrades

163. Sis croquis del 1899, en un marc.
164. Ciclistes i chauffeurs 1899.
165. Dos croquis del 1900, en un marc.
166. Comprant flors.
167. Sobretudo ample.
168. Sembla que m'engreixo.
169. Complet par tout.
170. Una parisienne.
171. Una altra parisienne i la seva mare.
172. Mlle. Lili.
173. Mlle. Titi.
174. Mlle. Mimi.
175. Mlle. Fifi.
176. Nevada de primavera.
177. Adios, París!!!
178. La ocasión la pintan calva.
179. Mlle. Melinite.
180. La lune à moins d'un mètre.
181. Mlle. Gug.
182. Mlle. Notte.
183. Mlle. Tartempion.
184. Mlle. Machinchouette.
185. Mlle. Peau de balle.
186. Mlle. Balai de crin.
187. L'Exposició de nit.
188. L'automobil den Casas.

## SALÓ PARÉS, Maig de 1900

Les obres que poden esser comprades porten el número sobre paper vermell. A l'escriptori de Can Parés saben els preus.

Ayuntamiento de Madrid



## L'art anònim

Per una pila de circumstàncies que seria difícil d'explicar, fa vuit dies que amb l'amic Utrillo passem les hores treballant per a l'Exposició den Casas. Però n'he sortit ben pagat dels meus treballs. Mai hauria dit fins a quin punt l'obra dels altres, la cosa que no és nostra, arriba a interessar-nos quan una idea superior d'art o de pietat humana l'envolcalla. Tots els fruïments íntims i refinats de *l'art anònim* s'han ofert ben clars a la meua pensa i m'han omplert d'una satisfacció desconeguda l'esperit. No era pas per a mi que treballava, i, no obstant, el meu treball m'assenyava i em feia goig per ell mateix, com una flor quin fruit no heu de menjar i que us estimeu perquè és hermosa.

Tot esforç porta la seva part de vida a l'obra de les gentes. I una gran idea de solidaritat i germanor humana m'ha il·luminat per la primera volta el meu cor jove, d'aucell que no ha fet niu encara.

Que n'és de fàcil la cançó dels Heroes! Jo crec, però, que el llibre den Carlyle restarà incomprensible fins que a les seves pàgines lluentes no segueixin les estrofes gaire bé ajuntades que modestament, amb tota humilitat, cantin les amagades gestes dels anònims exèrcits que portaven els Heroes al seu costat i quines veus glòries de victòria els encoratjaven.

Jo no parlo, com podeu veure, dels meus pobres treballs d'aquests dies. Ells m'han fet endavinar les fruïcions de *l'art anònim*, i no vui deixar que passi temps sense consignar amb unes línies aquesta gran conquesta del meu esperit.

Vui cantar als seus fills com he cantat les fulles que s'emporta el vent sense altre fi que fer un soroll harmònic en la quietut del bosc.

Aquells grans artistes de les velles edats quins romancers i quines catedrals han sigut prou grans per cantar als Heroes de la terra i per a que hi visquessin els Déus del cel, aquells grans artistes quina glòria no ha sigut mai cantada, eren anònims; feien versos i tallaven pedres i aixecaven obres de bellesa sense dir el seu nom: modestament, cordialment, donant en comunió la seva vida.

És ben hermosa la mort de l'Heroe, perseguit de tots perquè és fort i és gran, sobre el camp de batalla; però el còs de Sakia Muni va acabar en silenci en mig d'un bosc, segons contenen les llegendes, i devorat per la seva pròpia flama íntensa.

L'Art anònim! Hi entra tot-hom que vulgui en aquest gran palau ple d'incensaris. Són artistes anònims els que treballen pels altres i els que admiren els treballs dels altres. Donar la vostra vida i rebre la que ls altres us donen en ofrena, és obra igualment bona.

L'art és una intensitat més forta de la vida, que tots podem fruir. Aquesta intensitat la viuen en sí mateixos els grans artistes, i els anònims, massa petits per contenir-la, la deixen expandir-se al seu entorn.

Les obres dels artistes són també artistes anònims.

I els artistes anònims són com una obra d'art de la Natura.

E. MARQUINA

## Als subscriptors

Aquest número val per tres, perquè comptem per un número l'invitació per assistir a l'inauguració de l'Exposició den Casas. El proper és el número primer de l'any segon de nostra publicació, que s'convertirà en *quincenal*, sortint amb tota regularitat els dies 1 i 15 de cada mes. Així podem posar més cuidado en la confecció del text (al menys així procurarem fer-ho), perquè semmanalment un home sol quasi no pot donar-hi l'abast, si ha de fer altres coses.

A l'*Avenç* enquadernem les col·leccions del primer any amb unes cobertes senzilles, però artístiques, per tres pessetes. Desde el primer de Juny sols vendrem les poques col·leccions que ns queden, enquadernades i al preu de deu pessetes.

## «Pel & Ploma», edició catalana

Desde primer de Juny sols admetrem subscripcions per a l'PEL & PLOMA en català. La venda de les dugues edicions portaria tantes complicacions per a la nostra administració, que aviat semblaria un ministeri. Destinat exclusivament al públic que

ha correspost als nostres esforços, serà més directament dirigida an ell que al públic desconegut que l'comprava.

Quan comencarem ens ferem l'il·lusió d'interessar poc a poc al públic que compra coses a deu centims; més en això han sortit un xic errades les profecies que ns ferem i en les que no creiem gaire. Ara ns encararem més i més al públic més tancat d'aficionats a l'art, sense renunciar per a més tard a escampar un semmanari d'art popular.

L'edició *castellana*, que sortirà simultàniament amb la *catalana*, se vendrà per tot arreu i contindrà un text igual o diferent a la catalana. Les il·lustracions seran sempre iguals.

## El ben parlar, sempre està bé

En ocasió de l'Exposició den Ramon Casas, el PEL & PLOMA dona les gràcies a tots els que ns han facilitat la nostra tasca deixant-nos les obres que consideràvem necessàries per a presentar un bon conjunt cronològic. Les donem especialíssimes a l'Excelentíssim Ajuntament de Barcelona i al Secretari de Belles Arts Sr. Pirozzini per haver permès que ls dos quadros del Museu Municipal figurin en l'Exposició, tant perquè són quadros que marquen èpoques ben definides, com pel bon precedent que estableixen, sempre i quan no s'converteixi en abús per part dels artistes.

La mateixa expressió de gratitud expressem envers el *Círculo del Liceo*, que a la primera indicació ens facilità el *Ball de tarde*, i als Srs. R. Godó, Says, Benet, J. Casas, M. Carbó, Eduard Nieto, L. G., J. M., D.ª M. P. i A. C., que s'han apressurat a enviar-nos les valioses teles que posseeixen. En quant a l'amic Josep Codina, afortunat acaparador d'obres den Casas, ademés de les gràcies, li preguem ens excusi per haver-li vuidat les parets de la casa.

## Petit balanç del nostre any

Desde el primer número, que sortí sense creure en gaires èxits, n'havem tingut varies dotzenes; molts d'ells no són d'aquell ordre que pot estampar-se en lletres de motllo; d'altres, per interessar a la marxa de lo que ns proposàvem, poden *indicar-se*. De primer, ha sortit tot un any un periòdic artístic, sense ésser ni vert ni madur; els subscriptors han anat augmentant, fins al punt de comprometre-ns a sortir indefinidament. Que el bon gust de Barcelona no hi ha perdut res, n'hi han tantes proves, que ho guardem per modestia, i sobre tot per conveniència. Que a l'estranger ja sabem que tenim halè, ho diu ben clar els canvis i els subscriptors relativament més abundosos que aquí. I, per fi, les patums momificades de certs centres sense còrrec s'han sentit galvanitzades pels nostres quatre fulls, fins al punt d'etgegar discursos oficialment vuidos contra la nostra publicació, escoltats amb indignació pels demés companys d'acadèmia, o lo que sigui. Per un any de vida és molt millor resultat que ls setanta de fullaraca de l'orador.

Inauguració de l'Exposició Nacional del

## «Círculo Artístico»

L'inauguració de l'Exposició Nacional del *Círculo Artístico* fou una lluita festa, potser un xic massa oficial: en art, aquests convencionalismes no salven més que les apariències, i per a festes d'inauguració ens estimem molt més un bon aplec de vistoses senyores i les exclamacions d'entusiasme dels bons esbrinadors de coses ben pintades. Per això ns agradà el concurs d'elegants noies que acudiren al *Círculo Artístico*; però ns quedàrem sense poder sentir les exclamacions.

Algunes obres són dignes d'alabança i d'altres de consideració; més la gran majoria són d'una desesperant nul·litat. Lo que devem alabar sense restriccions és la figura de bronze de la porta, deguda a l'escultor Montserrat. Tant la part artística com la fosa, i fins l'accessori de vidre de la flama, són perfectes i encaixen molt bé amb els ideals del Círcol. Felicitem de tot cor a l'escultor, quin treball l'honra an ell ensems que al Círcol que li ha fet la comanda.

NOTA.—Els clixés del present número han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20. Barcelona.—Telefon 115



# L'Art Décoratif

Revista internacional d'art industrial i decoratiu  
Surt un cop cada més

Un any, 23 fr. — Sis mesos, 10 f. — Número, 2 fr.

82, Rue des Petits-Champs. — PARIS



Redacció: 96, Passeig de Gracia, estudi

## L'HUMANITÉ NOUVELLE

REVUE INTERNATIONALE  
SCIENCES, LETTRES ET ARTS  
paraît mensuellement

15 FRANCS PAR AN, DANS TOUTE L'UNION POSTALE  
Librairie C. REINWALD, SLEICHER, Frères, successeurs  
15, Rue des Saints Pères, 15  
PARIS

## FAYANS CATALÁ

Rambla de Catalunya, 33



Granvia, 250

BARCELONA

Ayuntamiento de Madrid

## PUCHINELLIS



Tots els dilluns, dimecres i divendres, a les 10 de la nit, funcions variades.

Dijous i diumenges, a la tarde, funcions pera nois, a les quatre i mitja.

Se serveix beure i menjar a totes hores.

## Se suscriu al PEL & PLOMA

a Barcelona, a la Redacció: 96, Passeig de Gracia, Estudi.

A Can Parés, 3, Carrer de Petritxol.

L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.

Verdaguer, 5, Rambla del Mig.

Duran i Borí, 30, carrer de Fernando.

Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.

Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.

Cerveseria dels IV Gats, carrer de Montesión.

Kiosco Tasso. Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a Can Nibó, 91, carrer Major.

a Madrid, Hector Kummer, libreria, 91, Alcalá.

a Paris, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 39 bis, rue Châteaudun.

Boyeau & Chevillet, 22, rue de la Banque.

P. V. Stock, Galerie du Théâtre Français, 8, 9, 10 & 11, Palais Royal.

En vente dans tous les kiosques.

a London, Emile Pelletier, 56, Charlotte Street, Fitzroy Square.

a Bruxelles, Librairie Istace, Galerie du roi, 14, & Boulevard Anspach.

a México, Agencia Internacional, Cerrada de la Moneda, 8.

a Buenos-Aires, Joan Bonmati, Buen Orden, 284.



## ACABEN DE SORTIR

EL JARDÍ ABANDONAT, quadro poetic en un acte per SANTIAGO RUSIÑOL, decorat am musica de JOAN GAY ★ ★ ★ ★ 3 pessetes

LA RESCLOSA, drama en 3 actes d'IGNASI IGLESIAS 2 »

SE TROBEN DE VENDA

Llibreria L'AVENÇ, Ronda de la Universitat, 20. — Telefon 115



Núm. 10 centíms

SEMMANARI ARTISTIC I LITERARI  
6, Plaça del Teatre, entressol



# Cobertes Artistiques

pera enquadernar el primer any del PÈL & PLOMA. A «L'Avenç», 20, Ronda Universitat, s'enquaderna la col·lecció per tres pessetes. Se venen col·leccions enquadernades a 10 ptes.

---

